

6 de febrer del 54.

Sr. Joan Mercader
IGUALADA.

Benvolgut amic:

Contesto a la seva volguda del 24 de gener. Voldria ser en la meva resposta més extens; però tinc un munt de correspondència davant -he passat uns dies a fora- i em convé, per la raó que vostè veurà, posar-me en contacte ràpid amb vostè.

Sobre la Història social, no crec que hi hagi problema en l'adopció del mètode que he preconitzat. Es tracta, primerament, de definir una mentalitat vinculada a una classe social, o sigui un nivell mental comú, que es desprèn dels textos de segon ordre, de la reacció de la dita classe davant els fets i de l'expressió pública dels ^{seus} representants directes en circumstàncies definitives d'ordre polític, social o econòmic. Assolit aquest propòsit, l'estudi de l'"élite" -no dels homes a sou, com els de la "generación d'En Jover, els quals representen la propaganda governamental- s'ha de fer en el lloc de les realitzacions espirituals i intel.lectuals col.lectives. O sigui, en fer el balanç de l'època expressar com s'han vist els problemes col.lectius en defora de l'estricta pertanyença a una classe social. Es donarà el cas que un mateix personatge del Despotisme Il.lustrat sigui símbol dels dos aspectes. Això no pot causar destorb, perquè s'ha de destriar quan reflexa el nivell de la mentalitat social a què pertany i quan juga amb les idees pròpies de l'època. La primera cosa és la "tendencialitat" específica del personatge; la segona, la "racionabilitat". En el cas de Jovellanos, no podem separar la seva visió del món de la que tenia la burgesia sobre els problemes espanyols; però després podem donar-lo com a testimoni d'un procés general cultural que és la seva reacció davant la plataforma cultural de la seva època. Pensi, a més, que l'ordre dels descobriments culturals és el següent: artistes (pintores, novel.listes, etc); assa-gistes; filsofs; historiadors.

Ara bé . Deixem aquest capítol i anem a un afer que l'interessa directament. Em refereixo a les seves oposicions a col.laborador del Consell. El Dr. Pericot ha vingut de Madrid amb el càrrec de membre del tribunal que jutjarà aquelles oposicions. Segons m'ha dit a mi i a en Reglà, està disposat a fer tot allò que calgui perquè vostè surti. En explicar-li la seva situació, m'ha pregat li

escrigui invitant-lo a no desistir d'anar a les oposicions per pou bona que sigui la seva salut.

Pensant en aquesta oportunitat, i després d'haver consultat amb Reglà i els Bessons, he decidit proposar-li el següent: si el metge el deixa anar a Madrid a pasar-hi una o dues setmanes, aleshores l'acompanyaria a en Nadal o en Giralt, els quals s'encarregarien de preparar-li totes les coses, de tal manera que vostè no hagués de fer més que saltar del llit, fer acta de presència al corresponent exercici, i tornar-se'n al llit. Per fer això cal que vostè no es preocupi gens de si les coses surten més o menys lluides. Ací no es tracta d'un concurs a càtedres, on triomfen els "bef'tenore", sinó d'un lloc de recercador que ningú no li pot disputar, surtin com surtin els exercicis. Nocal dir que li preparariem tots els temes i que posariem en joc totes les influències imaginables.

El primer pas és el parer del metge sobre la possibilitat del viatge. Si és favorable, llavors vindrà en Reglà i ens posarem d'acord sobre el procediment a seguir.

Cregui'm que desitjo fermament que la seva resposta sigui afirmativa. No sols perquè palesaria la seva recuperació, sinó també perquè li obriria un camí que en les seves circumstàncies li donaria una estabilitat professional absoluta.

I res més. El saluda ben cordialment,